

der ſaa ofte er bleven forhandlet, og jeg erkjender fuldſtændig den naturlige Frihed for den ærede Rigsdagsmand ſom for enhver Anden til at forandre ſin Mening; men naar den ærede Rigsdagsmand yttrede, at han i den Tid, ſom var forløben, ſiden vi ſidſt vare ſammen, havde været meget omkring og havde talt med Mange, hvorved han nu var kommen til den Overbeviſning, at det var en almindelig Folkemening, at man maatte give Præſterne en faſt aarlig eller maanedlig Løn, i Stedet for den tidligere Ordning af Sagen, maa jeg dog derved gjøre to Bemærkninger. Jeg maa da forſt bemærke, at ihvorvel jeg indrømmer, at den ærede Rigsdagsmand, hvad man ogſaa har ſet, har været meget omkring i Landet i den forløbne Tid, og viſnok har talt med mange forſkjellige Menneſker, og uagtet jeg erkjender, at den ærede Rigsdagsmand har en overordentlig Evne til at udtrykke ſig klart, beſtemt og tydelig, er det dog ikke utænkeligt, at der hos dem, ſom rundt omkring i Landet have ſluttet ſig til den hele Tanke, ſaa at ſige kan have været en vis Bitanke ved Foreſtillingen om, at Præſterne blive ſatte paa faſte Indtægter. At det alene ſkulde være en overordentlig ſtor Kjærlighed til og Omhu for Præſterne, der førte dem til at ønske, at diſſe kunde faae deres Indtægter ſikre og faſte i Stedet for at have dem paa den Maade, hvorpaa de nu have dem, synes mig ikke at være psykologiſk rigtig; men det forekommer mig, at man kunde tænke ſig Muligheden af, at det, der har medvirket, er en Foreſtilling om, at Forholdene, naar en ſaadan Forandring ſkede, med Tiden vilde forandres paa en mærkelig Maade, idet det vilde have til Følge, hvad der oftere er omtalt, at Dienden vilde blive afløſt paa billigere Billaar, hvilket ganſke viſt vilde give den hele Sag en anden Karakter og en højere Interesſe. Det maa imidlertid ſiges — i det Mindſte er det min fulde Mening — at det er umuligt nu at udtale ſig om, hvad der vil ſke i ſaa Henſeende, medens jeg dog holder mig overbevist om, at, hvad der i den Retning kan gjenneføres, nok ſaa let vil kunne gjenneføres under de nuværende Forhold, ſom naar Dienden er bleven en faſt Indtægt for Statskaſſen. Dernæſt maa jeg ogſaa

paa den anden Side hævde, at der kan være Erfaringer — og det i meget rigt Omfang — for Andre, der paa ſamme Maade ſom det ærede Medlem have benyttet den mellemgaaende Tid, der alſaa ogſaa have talt med Forſkjellige, og jeg holder mig overbevist om, at diſſe Erfaringer for Mange ere gaaede i den modsatte Retning. Jeg kan i ſaa Henſeende fremhæve min egen perſonlige Erfaring, thi, ihvorvel jeg ikke har været i det Tilfælde at kunne komme meget omkring i Landet og der har kunnet tale med Andre, har jeg været i det forſaavidt bekvemmere Tilfælde, at Mange rundt omkring fra Landet ere komne til mig for at tale med mig. Foruden at tale om mange andre Ting have de ſelvfølgelig ogſaa talt om de kirkelige Forhold, og det har ikke blot været Præſter, men det har været en Mangfoldighed af Mænd fra Landets forſkjellige Egne. Derved har ogſaa det Spørgsmaal, hvorm her er Tale, været bragt paa Bane, og diſſe Mænds Opfattelse i ſaa Henſeende er bleven mig fuldſtændig klar, men den er ingenlunde gaaet i den Retning, at Spørgsmaalet for dem, forudſat at det ikke ſtod i Forbindelse med det, jeg for nævnede, ſkulde have nogen væſentlig og afgjørende Betydning. Forſaavidt Talen er om Præſterne, have Meningerne ganſke viſt været delte derom, men jeg tror dog, det maa ſiges, at der er mange Præſter, ſom ſætte Pris paa at have den nuværende Form, ſelv med den Uſikkerhed, den i viſſe Tilfælde kan have, dels fordi den ſkaber en vis Righed i Stilling med dem, blandt hvem de leve paa Landet, idet diſſe heller ikke vide, hvor ſtore deres Indtægter til næſte Aar ville blive, dels fordi de hænge ved det Gamle. Jeg tror, at de Præſter ikke ſkulle henregnes til de daarligeſte, ſom have denne Opfattelse af Sagen, og der er mange af dem. Jeg mener derfor ikke, det kan ſiges, at der paa nogen Maade foreligger en almindelig Mening om dette Forhold igjennem Udtalelſer ude omkring fra Landet, hvad enten de ere komne frem her i Staden eller paa forſkjellige Steder, men vi behøve egentlig heller ikke at gaa ſaa langt, thi vi kunne blive ved os ſelv her i Rigsdagen. Her vil det nemlig viſe ſig, at der gives dem, ſom i Dvrigt i mange Henſeender ſtaa den ærede